

EU กับการริเริ่มแผนปฏิบัติการ SCP

สภาวะอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate Change) เป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับวิกฤติพลังงาน (Energy Crisis) และมีท่าทีว่าจะรุนแรง ตลอดจนขยายวงกว้างออกไปทั่วทุกมุมโลก ด้วยเหตุนี้ นานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้วจึงเริ่มตระหนักและตื่นตัวอย่างจริงจังกับการรณรงค์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ ในบรรดาประเทศพัฒนาแล้ว สหภาพยุโรป (European Union : EU) นับเป็นกลุ่มประเทศผู้นำสำคัญในการผลักดันและริเริ่มโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรมที่สุด โดยล่าสุดเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2551 คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) ได้ออก **แผนปฏิบัติการดำเนินนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production : SCP)** มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ

- **ปรับปรุงระบบการผลิตสินค้าของประเทศสมาชิก EU** ให้คำนึงถึงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพตลอดวงจรการผลิตสินค้า (Life Cycle) ตั้งแต่การวางแผนการผลิต การออกแบบ การผลิต การนำไปใช้ ตลอดจนการทำลายผลิตภัณฑ์หลังการใช้

- **ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริโภคของประชาชนและภาครัฐใน EU** ให้หันมาเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงานมากขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ การปรับปรุงการติดฉลากบนผลิตภัณฑ์ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีส่วนช่วยประหยัดการใช้พลังงาน เป็นต้น

ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการดังกล่าวมีสาระสำคัญ อาทิ

- **ขยายขอบเขตผลิตภัณฑ์ในระเบียบ Eco Design** ผลิตภัณฑ์ที่ติดสัญลักษณ์ Eco Design แสดงถึงผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้รับการออกแบบในลักษณะที่ช่วยประหยัดพลังงานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เดิมระเบียบดังกล่าวครอบคลุมเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานโดยตรง โดยเฉพาะสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า และผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ อาทิ เครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์ ตู้เย็น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภายใต้แผนปฏิบัติการดังกล่าว ได้ขยายขอบเขตของระเบียบ Eco Design โดยรวมถึงผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการใช้พลังงาน (Energy-related Products) ทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิ ก๊อกน้ำ ประตู่ หน้าต่าง เป็นต้น

- **เพิ่มความเข้มงวดในระเบียบการติดฉลาก Eco Label** ผลิตภัณฑ์ที่ติดฉลาก Eco Label แสดงถึงผลิตภัณฑ์ชนิดนั้นผ่านกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดวงจรการผลิตสินค้า อย่างไรก็ตาม ภายใต้แผนปฏิบัติการดังกล่าวได้มีการจำกัดปริมาณผลิตภัณฑ์ที่จะประทับตรา Eco Label ไว้เพียงร้อยละ 10 ของปริมาณผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทในแต่ละช่วงเวลา ข้อจำกัดดังกล่าวถือเป็นการกระตุ้นให้ผู้ผลิตสินค้าเพื่อป้อนตลาด EU ต้องแข่งขันและเร่งพัฒนาสินค้าที่จะช่วยลดการใช้พลังงานและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ได้เหนือคู่แข่ง

- จัดตั้ง Retail Forum เพื่อเป็นเวทีสื่อกลางในการหารือร่วมกันระหว่างผู้ผลิต ผู้ค้าปลีก ผู้บริโภค และองค์กร NGOs ในการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) อาทิ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ SCP ผู้สาธารณชน เป็นต้น

แผนปฏิบัติการ SCP มีผลบังคับใช้เมื่อเดือนกรกฎาคม 2551 และจะมีการทบทวนผลปฏิบัติการเป็นครั้งแรกในปี 2555 ทั้งนี้ แม้ว่าแผนดังกล่าวเป็นไปด้วยความสมัครใจ และเป็นความพยายามที่จะกระตุ้นให้ผู้บริโภคและผู้ผลิต ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของ EU ตระหนักและหันมาใส่ใจอย่างจริงจังกับกระแสการบริโภค และการผลิตสินค้าให้เป็นไปอย่างยั่งยืน โดยเน้นถึงความห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์พลังงานเป็นที่ตั้งก็ตาม แต่เป็นที่คาดว่าท้ายที่สุดแล้ว แผนดังกล่าวจะมีส่วนช่วยจูงใจประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศที่ต้องพึ่งพาตลาด EU หันมาให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวไปโดยปริยาย ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้ตกขบวนหรือพลาดโอกาสในการตอบสนองความต้องการของตลาดขนาดใหญ่และมีศักยภาพในการรองรับสินค้าจากทั่วทุกมุมโลกอย่างเช่น EU

ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ

กันยายน 2551